ՀՈՎՈՒԱԿԱՆԱՑՆ

ՊՈՒԲԼԻՈՍԻ ՎԻՐԳԻԼԵԱՅ ՄԱՐՈՎՆԻ

ԾԱՂԿԱՔԱՂ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

ՍԻԼԵՆՈՍ

Սիլենոս զսկիզբն համագոյից խառն ընդ առասպելս պատմէ պատանեացն Քրոմեայ և Մնասիլեայ ըստ եպիկուրեան աղանդոյն վարդապետութեան ։ Սիլենոս աստ զՍիրոնի եպիկուրեան իմաստասիրի բերէ զդէմս , իսկ Քրոմիս և Մնասիլ զՎիրգիլեայ և զՎարոսի աշակերտելոց Սիրոնի ի վարժս իմաստասիրականին այնորիկ աղանդոյ ։ Եւ է Վարոսս այս ըստ հաւանականագոյն կարծեաց Կուինտիլիոսն Վարոս , որ ի բարձր աւագութիւնս առ ինքնակալութեամբն Աւգոստեայ ամբարձաւ . և երիւք լեգէոնօք ի Գերմանիա արձակեալ , ի կորուսանելն զնոսա դաւով Արմինիոսի՝ առ վշտին չոքաւ զիւրովին ։

Սիրակուսեան տաղից ի խաղ նախ ինքըն մերըս Թալիա
Ոչ դըժպատեհ վարկաւ զբօսնուլ, եւ ոչ ամօթ բնակել յանտառս ։
Զարքայից եւ զճակատուց մարտի մինչ երգս յօրինէի,
Կինթեանն ինձ Ապողոն ձըգելով զունկն իմ՝ ազդ արար .
Հովուի զպարարակ խաշինս արժան է արածել,
Հովուի բարակաման ոլորել տաղս ով Տիտիրէ ։
Ըզգեղջայինն արդ ըզՄուսա յեղյեղեցից ես նուրբ ի ծղօտ .
Զի իցեն իսկ յոլովք՝ որ զդրուատիս քո, ով Վարէ,
Հըռչակել ցանկանայցեն եւ զգոււս ի յերգ առնուլ դըժնեայս ։
Ոչ անհրամանս ինչ նըւագեմ. բայց թէ երբէք ոք ի սոսին
Եթէ իցէ ոք որ սոցին հարեալ սիրով ակնարկիցէ,
Ըզքեզ մոշիք մեր նըմա ըզքեզ անտառք առ հասարակ
Նըւագեսցեն, ով Վարէ . չիք ինչ Փեբեայ հաճոյագոյն
Քան որ յինքն ըզՎարեայ վերբերէ էջ զըրոշմեալ զանուն ։
Ո՛ն ապա Պիերեանք ։ Ընկեալ ըզքնով ի քարայրի
Քրոմիս եւ Մնասիլ տեսին մանկունք ըզՍիլենոս,
Երեկոյեան քաղցուով երակք իւր որպէս միշտն ուռուցիկք .
Բայց միայն սահեալ պըսակք ի ճակատուէն կային ի բաց,
Եւ ծանրակիրն ըմպանակ ի կախ ըզմաշ կայր զունկանէն ։
Յարձակին, եւ զնա նովին պըսակօք շուրջ պարպաւանդեն .
Զի յաճախ ի յոյս տաղից պատրեալ ծերոյն էր զերկոսեան ։
Գումարեալ ընդ նոսին վեհերոտիցն ի զօրաւիգն
Եհաս Եգլէ, Եգլէ ի պարս յաւերժհարսանց չըքնաղագեղ .
Եւ յաչացն ի բանալ՝ Եգլէ ի թութ արիւներանգ
Ըզքունըս նորին եւ ըզճակատն երգունեաց ։

Նորա ընդ նենգըն ժըպտեալ՝ ասէ. ընդէ՞ր կաշկանդէք զիս,
Լուծէք, ով մանկունք, շատ տեսանելըդ զիս լիցի։
Տա՛ղս յինէն պահանջէք, ընկալարո՛ւք. տաղք ահա ձեզ,
Այլ ինչ սըմա տացի վարձ։ Եւ սկիզըն անդէն արար երգոյն.
Պայք եւ պարիկք անդ եւ գազանք ի ներդաշնակ խաղային պար,
Եւ կաղնիք ըզգագաթունըն կարծրապինդք տատանէին։
Ոչ այնպէս բերկրին Փեբեաւ սարք պառնասեան, եւ ոչ Իսմար
Այնպիսի եւ Հռոդոպէ ընդ Որփէոս կայ հիացեալ։
«Քանզի նուագէր ծեր ընդ անհունն ունայն ի մի հասեալ վայր
Երկրի սերմանք եւ այսոյ, ծովու համայն եւ լոյծ հրոյ,
Եւ ծեր ի տարերց աստի նախեք առ հասարակ,
Եւ ինքն իսկ նորաստեղծ ոլորտ երկրի շարակայեալ։
Ընդ գետին տրամանալ եւ ի յանդունդս ըզՆերեոս
Առնոյր վանել, տակաւ ի յարդ ածեալ էից ու ի կերպարան.
Իբր ապա ընդ արփին նորանըշոյլ պակեաւ երկիր,
Եւ տարափք ի բարձրաբերձ ամպոց յուզեալ անկանէին.
Ընդ ըսկիզըն անտառաց առեալ յառնել, եւ երէոց
Համասփիւռ ընդ անծանօթ լերինըս թափ առեալ շըրջէլ։
Յայնժամ զարկեալ վէմն ի Պիրրայ եւ ըզկրօնեանն արքայութիւն,
Ըզգողօնըն Պրոմեթեայ եւ զկովկասեան վիպէ ըզհաւս։
Յաւելու եւ առ որո՛վ աղբերբ նաւորդք ըզկորըստեայն
Ձայնեալ Հիլաս, եւ իբր ողջոյն հընչէր ծովափն Հիլա՛ս Հիլա՛ս։
Ձիւնափայլ երընջոյն զհարեալն ի սէր Պասիփայէ
Ապա սփոփէ, զերջանիկն՝ եթէ երբէք չէր լեալ նախիր.
Իբր, աւա՛ղ, հեք օրիորդ, ի շամբշութիւնդ յայդ մատնեցար.
Լըցին Պրետեայ դըստերք ըզդաշտս ի կեղծ ի կեղծ ի բառաչ,
Այլ ոչ ի ժանտ ուրուք ի խառնըս պաճարին մըտաբերեալ,
Թէպէտ եւ զլուծ արօրածիգ յուլանն ըստէպ կասկածելով,
Եւ զեղջերս յողորկատարր ի ճակատուն հետազօտէր։
Աւա՛ղ, հեք օրիորդ, դու ի լերինս արդ թափառիս.
Նա ի քընքուշ յակինթ զիրանըն ձիւնաթոյր ընկողմնեալ,
Նըսեմաստուեր ընդ սըղոցեաւ ըզդեղնաշորթ սեզն ուռճոյ.
Կամ ի նախրի անդ ի մեծի մատակախանձ հետամըտէ։
Փակեցէք յաւերժհարսունք ըզտընկախիտս անտառաց,
Ամրափակս արարէք յաւերժհարսունք դիկտէուհիք,
Ո՜ի հետք ցըլուն թերեւս ի յաչըս մեր անկցին թափառականք,
Ո՜ի մի՛ գուցէ զհետ անդէոց եւ կամ ի գոմըս գորտինեանս
Կանաչագեղ դալարւոյն արկցեն ի սէր ըզնա արջառք։
Յերեկորնեայսն ի խըրձորս ապա զաղջիկն երգէ յառեալ.
Պառնակեղեւ մամռապատ զփայետոնիկս ապա զդըստերս
Ամբառնայ ի յերկրէ եւ բարձրաբերձ կանգնէ բարտիս։
Յայնժամ երգէ ըզԳալլոս, իբր յաւոնեան ած ի լերինս

Մ՚ին ի քերց ըզթափառեալն առ գետեզերբըն Պերմեսեայ,
Եւ իբր յոտին նըմա յարեաւ եկաց փեբեան պարն համօրէն.
Իբր հովիւըն Լինոս ի դիւցական նըմա ի տաղ,
Ծաղկունս ըզվարսիւքն եւ կըծուահամ ածեալ նեխուր,
Ասէր. Զայսոսիկ քեզ եղեգունըս տան Մուսայք,
Զա՛ռ ընկալ, զորս ասկրեցւոյ տըւեալ էր վաղ ծերունւոյն.
Որովք նայն ի նուագէն իւրում սովոր էր ի լերանց
Վայրաբերել ի հրաւէր ըզկարծրատորըր քարհացիս.
Սոքիմբ ըզգրինեան ա՛ռ զանտառին դու սկիզբն ի յերգ,
Զի մի՛ ուրեք գերապանծ Փեբեայ քան զայն կացցէ գաբիր:
Զինչ ըզնիսեանն Սկիլլայ առից ոգել, զորմէ զրոյցք
Ի հրէշ ընդվայրահաչ փայլուն բարձիւքըն կերպաւոր
Համբաւեն ըզլաստափայտսըն դուլիքեանս ալեկոծեալ,
Եւ ի խորս անդընդոց զերկչոտն, աւա՜ղ, ըզնաւաստին
Ծովայոց կեղեքեալ ի ժանիս շանցըն ծովայնոց.
Կամ զիարդ զայլակերպիկըն Տերէի վիպեալ իրան,
Որ ինչ խորտիկ ջամբեալ նըմին Փիլոմելայ որ ինչ եւ նուէրս.
Իբր արագ սլացեալ յանշէն, եւ որպիսի նա թեւս առեալ
Հէքն ըզյարկօք ըզվաղ ուրեմըն իւրայնովք հոլաթեւէր:
Եւ ըստ որ ինչ Փեբեայ երբեմն յեղյեղելով լըւաւ Եւրոտ,
Եւ հրաման սարգենեաց ետ ուսանել, երգէր Սիլէն:
Հովիւք ըզնոյն երգակիցք յաստեղս ի վեր ածեն գեղգեղ,
Մինչեւ գիշերավարն ընդ դըժկամակն Ողիմպ ձեմեալ,
Ի գոմ ըզխաշն հարկեցոյց ածել՝ արկեալ զայն ի համար:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՔ

1. Թալիա մի յինունց Մուսայիցն, վերակացու կատակերգութեան և թատերախաղից. և են իմաստք տողիս. Նախկին 'ի լատինաց ոչ գժպատեհ վարկայ գրել տաղս հովուականս ըստ օրինակի սիրակուսեցւոյն Թէոկրիտեայ:
3. Այսի սկսեալ նախ Վիրգիլեայ երգել զթագաւորս ալբայեցիս, և ապա թողեալ զայն և ձեռնարկեալ 'ի տաղս հովուականս:
4. Կինթեան կոչին Ապոլոն և Արտեմիս, երկոքին ևս ծնեալ 'ի Դելոս կղզւոջ ուր է լեառն Կինթոս: Իսկ ձգել զունկն վասն յուշի կալելոյ զիրատն է: Առանոր Վիրգիլ Տիտիրոս զանձն անուանէ:
8. Վարոս այս այլ և այլ ոք կարծի 'ի մեկնչաց, այլ հաւանագոյն թուի լեալ Պ. Կուինտիլիոս Վարոս, մեծամեծ աւագութեանց յաւուրս Օգոստեայ ինքնակալի հասեալ. քանզի նախ բդեաշխ 'ի Հռոմ եկաց, ապա կուսակալ յԱսորիս, և ապա երիւք լեգէոնօք 'ի Գերմանիա դիմեալ, և յԱրմինեայ զօրավարէ գաւով պաշարեալ՝ ահագին կոտորածիւ կորոյս զզօրսն, մինչև առ յուսահատութեան եւթալ զիւրովին:
10. Իմաստք տողիցս են. Թէպէտ և երկեցոյց զիս Ապոլոն նկարագրել յերգս դիւցազնականս զքո արութիւնս, սակայն և զհովուականս իմ զայսոսիկ տաղս եթէ ոք ընթեռնուցու, գտցէ ամենայն ուրեք յանտառս մեր և յանդեայս զանուն քոյին. զոր յաճախեմ յիշատակել, գիտելով զի չէք Ապոլոնի հաճոյագոյն ինչ քան զքերթուածս՝ որ զանուն քո բերիցեն: Սոյնպէս և 'ի ծաղկաքաղն Թ. սաէպ յիշատակէ զնոյն ինքն զՎարոս:
15. Պիէրեանք. տես 'ի Ծաղկ. Գ, 87:
16. Քրոմիս և Մնասիլ մարդապայք պատանիք. իսկ զԱիգլենեայ տես 'ի Ծաղկ. Ե. 73:
23. Եգլէ մի 'ի յաւէրժհարսանցն Նայադից, դուստր Նէերայ և արեգական:
24. Քանզի թթենիք սպիտակս միշտ յառաջագոյն ըստ առասպելաց պտղաբերէին, և ապա յարենէ Պիրամեայ և Թիսբեայ եղեն թուխ բոսորատեսք: Ովիդ. այլակերպ. Դ. 54:
32. Պառնաս լեառն 'ի Փովկիս, մերձ 'ի Կիթերոն և յՀելիկոն, կրկնակ գագաթամբք սարաւանդեալ, յորոց մին կոչի Նիսա՝ նուիրեալ Դիոնիսի, և միւսն Կիրրա՝ որբազանեալ Ապոլոնի և Մուսայից:

33 · Հ-դ-դ-ղ-ե լեառն 'ի Թրակիա, միշտ ձիւնախառաղ, որ ձգի 'ի ծովակողմն կոյս յեւքսինեանն Պոնտոս, և անտի բղխէ Եբրոս գետ։ Իսկ Խմբ միւս այլ լեառն 'ի ծովեզերեայ գաւառ Թրակիոյ, ոչ ինչ հեռի 'ի բերանոյ Եբրոսի։ Յայսոսիկ կողմանս յածեալ ջրջէր Որփէոս։

34 · Եպիկուրոս երկուս սկզբունս համագոյից դնէր, զդատարկութիւն և զլիութիւն. զի որ ինչ էն՝ կամ բովանդակի և է լիութիւն, և կամ բովանդակէ և է դատարկութիւն։ Դատարկութիւն կոչէր զվայրն համատարած ունայն 'ի նիւթոց. և լիութիւն զհիւլեայս կամ զնիւթն մանրամաղ, որ ընդ համօրէն զվայրն զայն դատարկ. զորս Վիրգիլիոս սերմանս կոչէ ասա, յորոց ընդ իրեարս պատահելոյ գոյացան ըստ նմին աղանդոյ չորեքին տարերքն՝ հուր, ջուր, երկիր, և օդք՝ զոր այս անուանէ. և ապա 'ի բաղադրութենէ տարերցս եղէն երկինք, արեգակն, կենդանիք. և այլն ամենայն։

38 · Ն-ր-ե-ս որդի Ովկիանու և Տեթեայ, հայր յաւերժահարսանցն Ներեայց. ասա առեալ է փոխանակ ծովու կամ ջուրց։

44 · Պիրրա կին Դեւկալիոնի արքային Թեսաղացւոց, առ որով ջրհեղեղն՝ ուստի երկոքին ևեթ սոքա ապրեցան, անկեալ նաւու 'ի Պարնաս՝ որ միայն 'ի լերանց չէր ծածկեալ 'ի ջուրց։ Իսկ 'ի գագաթել ջրհեղեղն հարցին զքուրմն Թեմեայ մոր Ատրէայ դիցուհւոյն վասն սերելոյ անդրէն ազգի մարդկան. և նա ետ պատգամ, ընկենուլ յետս կոյս զոսկերս մայրենիս։ Խելամուտ եղև Դեւկալիոն խմբասից բանին՝ զի ոսկերս մայրենիս կոչէր զքարինս երկրի մօրն հասարակաց. և 'ի կատարել նոցա զպատուէր քրմին, քարինք 'ի նմանէ ընկեցեալք՝ փոխեցան յարս, իսկ որ 'ի կնոջէն ընկեցեալք՝ փոխեցան 'ի կանայս։

Զկրոնքեան արքայութենէ տես 'ի ծաղկ. Դ. 6։

45 · Պրոմեթէոս մի 'ի Տիտանանց, հայր Դեւկալիոնի, որ անդրիս 'ի կաւոյ ստեղծ, և հուր յերկնից գողացեալ՝ կենդանացոյց նովաւ զանդրիսն։ Ընդ որ ցասուցեալ Դիոսի, ետ Հեփեստեայ կապել զնա 'ի Կովկաս լերին, և անգեղ զլեարդ նորա ճարակել. և լերդոյն հանապազօր աճելով, մշտնջենաւոր կրել նմա զտանջանսն։

Կովկաս լեառն Ասիոյ, ընդ մէջ եւքսինեան և կասպեան ծովուց։

47 · Հիլա մանուկ սիրելի Հերակլեայ և ուղեկից նորա յարշաւանին ընդ Արգոնաւորդս. սա իջեալ 'ի նաւէն երթալ զջրոյ, և խոնարհեալ յաղբիւրն, 'ի ծանրութենէ սափորոյն անկաւ յալիս անդ խորասոյզ, և յափշտակեցաւ 'ի յաւերժահարսանց՝ որպէս առասպելեն։ Զոր ընդունայն ապա կոչէին յանուանէ Հերակլէս և Արգոնաւորդք. վասն որոյ սահմանեցան 'ի սեղանոջ անդ տօնք, յորում այսր անդր ընթացիք ստէպ կոչէին զՀիլաս մանուկ։ Զաղբիւրս զայս և զլիճ համանուն մանկանն Հիլասայ՝ համարի Սոլինոս 'ի Բիւթանիա 'ի քաղաքն Պրուսա։

48 · Պ-ի-ի-ոյ-է գուսար արեգական, կին Մինովայ արքային Կրետացւոց՝. որ հարեալ 'ի սէր ցլու՝ ծնաւ 'ի նմանէ ըստ առասպելաց զՄինոտաւրոս մարդ ցլախառն։

51 · Դստերք Պրետեայ արքային արգիւացւոց հաւասարել գեղոյն Հերայ ամբարհաւաճեալ, հարան 'ի նմանէ 'ի գազանային կատաղութիւն՝ արջառս զանձինս կարծելով, վասն որոյ կեղծիկեղծ զբառաչ նոցա կոչէ քերթողն. զի ոչ իսկապէս արջառք էին, այլ անոտի երկիւղիւ պատրեալ՝ ստէպ 'ի ճակատուն իւրեանց եղջերս հետազօտէին, և զլուծ յուլան։

57 · Դեվ-ալ-ի կոչէ զիսոն որոճացեալ, քանզի բնաւորապէս կորուսանէ զդալարագեղ կանաչութիւնն 'ի վերբերելն անդրէն յետ կլանելոյ և 'ի կրկին ծամելն։

59 · Պասիփայեայ է բանս, զոր Սիլենոս 'ի դիմաց Նորա առ յաւերժահարսունս բարբառի. և կամ յանձնէ իսկ առ 'ի սփոփումն Նորին։ Փակել զանտառս իմս պատել զայն ցանցիւք։

60 · Դիկ-է լեառն է 'ի Կրետէ, ուր 'ի յայրի ուրեք գնտակք մեղուաց սնուցին զԴիոս 'ի մանկութեան։

62 · Գ-ր-գ-ն-ա աւան 'ի Կրետէ, պարարտ արօտիւք։

64 · Ակնարկէ յԱտալանտա գուսար Աքենէոսի արքային Սկիւրայ կղզւոյ յեգեան ծովու, որ զտարփաւորս իւր կարգայր յասպարէզ ընթացից. զպարտեալս 'ի մահ մատնել, և ամուսնանալ ընդ յաղթողին։ Յաղթեաց նմա Իպպոմենէս արկեալ ընդ առապարէզն խնձորս ոսկի, և յամեցուցեալ զօրիորդն 'ի ժողովել զայնոսիկ։ ՅԱտալանտէ զխնձորսն զայնոսիկ ընկալեալ էր Իպպոմենեայ, յերեկոյնեան պարտիզացն քաղեալ. զոր դարմանէին Եսպերեայք գստերք երեք Եսպերոսի եղբօր Աղասայ 'ի Լիբիոս աւան Մաւրիտանիոյ. ուր 'ի պահ կայր վիշապ բազմագլխի ահագին, զոր սպան Հերակլէս առ 'ի բերել 'ի պտղոց անտի առ Եւրիսթէոս արքայն Միկենայ։

65 · Փայէթոնիս քորք Փայեթոնի, գստերք արեգական. որք առ վշտի կործանման եղբօրն իւրեանց հայրենի կառաքն յԵրիդանոս, այլակերպեալ փոխեցան 'ի բարսիս։

67 · Պոբլիոս Կուռնելիոս Գալլոս, հայրենեաք 'ի Փորոյսալեայ, 'ի նուաստ բախտէ ամբարձեալ 'ի շնորհս և 'ի մեծութիւն Ոկտաւիանոսի ինքնակալի, և բարերարեալ 'ի նմանէ, սակայն ապերախտ առ նա գտաւ։ Վասն որոյ մերժեալ 'ի նմանէ, և վշտով ծերակուտին դատապարտեալ 'ի տոյժս և յաքսոր՝ չդաւ զլուրովին. բայց ինքնակալն ելից զմահ նորա։ Սիրելի եղև նա բազմաց, մանաւանդ Պոլլիոնի և Վիրգիլեայ. ասի իսկ Վիրգիլեայ 'ի չորրորդ գիրս մշակականացն զգովութիւնս նորա յեռեալ, և ապա 'ի հրամանէ Աւգոստեայ բարձեալ զայն յետ մահուն Գալլոսի, և զհրաշազան գրուագ Արիստէոսի վիպացն ճահագոյն 'ի տեղի փոխանակեալ։ Արդ էր սա ինքն Գալլոս և քաջ բանաստեղծ, և արար և թարգմանեաց քերթուածս, որ ոչ հասին առ մեզ։ Ի սոյն ակնարկեն յաջորդ տողքդ։ Ա-ն-ն-ա լերինք են Եղիկոն և Կիթերոն 'ի Բիւոտիա, որ յառաջն կոչէր Աւոնիա յԱւոնեայ որդւոյ Պիսիդոնի՝ որ 'ի կողմանս յայնոսիկ թագաւորեաց։

Պերմ-ս գետ անդ 'ի Բիւոտիա, որ բղխէ յԵղիկոնէ։

Սին 'ի քերց, այսինքն յինեանցունց Մուսայից գստերաց Փեբեայ, որոց պար համարէն յառնէ յոտին կայ 'ի պատիւ Գալլեայ։

70. Զլինոսէ տես 'ի ծանչ. Դ. 57:
71. Նէխուր ազգ բանջարոյ, որով Նախնիք պսակէին զգուպորայաղթ նաշատակս խաղման և Նեմեան խաղուց:
73. Ասկրէացւոյ ծերունւոյն, այսինքն Եսիոդեայ՝ որ յԱսկրայ գեղջէ Բիովտիոյ, որ յաջմէ կայ Ելիկոնի:
76. Գրինիոն անուն յԵւովլիս, ուր էր մեհեան Ապողոնի 'ի պատիւ նմա, պատգամատեղի հռչակաւոր. զոմանս 'ի պատգամաց անտի ասի թարգմանեալ Գալլոսի 'ի լատին տաղս 'ի քերթուածոց Եւփորիոնի ուրումն քերթողի քաղկիսացւոյ: Յորս էր թերևս և նկարագիր սկզբան գրինեան պատգամատեղւոյն:
78. Կրկին են Սկիւղայք, մին Նիսեայ մեգարացւոց արքայի դուստր, որ մահաւիթ հատամբ հերաց հօրն մատնեաց զնա թշնամւոյ նորին Մինովայ՝ որոյ սիրովն վառեալ էր, և պատուհասեալ փոխեցաւ յարտոյտ: Իսկ միւսն Սկիւղա էր դուստր Փորկոսի, որ քանզի սիրելի էր Գղաւկեայ՝ մախանօք Կիրկէի փոխեցաւ 'ի մէջս 'ի վայր 'ի կերպ շան. և յարհաւրաց ազեղութեանն ծովամոյն եղեալ, փոխեցաւ 'ի ժայռ՝ ոչ ինչ հեռի 'ի յորձանացն Քարիբդեայ, ուր աւագ ին մրրկաւ ալէկոծեցան նաւք Ոդիսեայ արքային Իթակայ և Դուլիքիոնի կղզեաց յոնիական ծովուն: Հոմերոս յաւելու զնովաւ և շունս մարդակուլս: Աստ Վիրգիլ զերկոսին առասպելսն ընդ իրեարս խառնէ, զփորկեանն Սկիւլայ զիրս միասամն յարելով. վասն որոյ ոմանք այլազգ կամեցան ընթեռնուլ զայս տող ըստ գրչագրոց ոմանց, բայց և Ովիդիոս և Պրոպերտիոս հանդոյն Վիրգիլեայ զերկոսին Սկիւլայս ընդ իրեարս յեռուն:
83. Փիլոմելա և Պրոգնէ էին դստերք Պանդիոնի արքային աթենացւոց. Տերէոս արքայ Թրակիոյ ածեալ զՊրոգնէ 'ի կնութիւն, ծնաւ 'ի նմանէ ուստր զԻտիս. և ապա մծղնէաբար անօրինեալ ընդ Փիլոմելայ, եհատ զլեզու նորա՝ զի մի զոճիրն կարասցէ պատմել: Այլ նորա գրով յայտնեալ զայն քեռն իւրոյ, և միաբանեալ զնա ընդ իւր, սպան զԻտիս և մատոյց զնա Տերէոսի հօր նորա 'ի կերակուր: Եւ ապա իբրև զգլուխն ևս որդւոյ նորա ած 'ի մէջ, Տերէոսի զայրագին հգեալ սուսեր 'ի վրէժխնդրութիւն՝ փոխեցաւ ինքն 'ի յոպոպ, Փիլոմել 'ի սոխակ, Պրոգնէ 'ի ծիծառն, և Իտիս 'ի փասիան:
87. Այսինքն որ ինչ Եւրոտաս գետ լուաւ 'ի Փեբեայ, յորժամ սա զգետեղերբն Թափառական շրջէր առ սէր Յակինթեայ, զայն ամենայն երգէր Սիլեն: Եւրոտաս գետ 'ի Լակոնիա, բղխեալ յԱրկադիոյ, և 'ի անկախիտ սարդենեաց հովանացեալ:
90. Մոլորակն Աստղիկ երևեալ ընդ այգն՝ կոչի արուսեակ կամ լուսաբեր, իսկ ընդ երեկս գիշերավար: Համարէր սա միաձի կառավարել, ուր արեգակն քառաձի, և լուսին երկձի. բայց ընդ այգն սպիտակ երիվարաւ, իսկ ընդ երեկս թխաձի:
Ընդ դժկամն Ողիմպ. քանզի քաղցրութեամբ երգոցն զմայլեալ Ողիմպ կամ երկին, դժկամակէր ընդ գալ գիշերոյ՝ որ լռեցուցանէրն զերգս:

ՄԻՋԻՆ ԴԱՐ [1]

Գերմանացի Մինևսինկերաց երգերը:

Բ

Վալդեր ֆոն Ֆոկելվայտ քերթողն հին Մինևսինկերաց մէջ ամենէն աւելի անուանին է: Ծնած էր ԺԲ դարուն վերջերը՝ որդի Թուրկովիացի ազնուական ազգատոհմի մը. Եւրոպա և Ասիա շատ ճանապարհորդութիւն ընելով, և հռչակաւոր համալսարանաց մէջ, ինչպէս նաև Բարիզ, Կոստանդնուպոլիս ու Պաղտատ երկար ատեն կենալով, այնպիսի դիտողութեամբք ու այնչափ տեղեկութիւններով ճոխացուց իր միտքն, որ այն ատենուան համար մեծ բան էր: Երբոր բանաստեղծական խանդը կը յափշտակէր զինքը, իր բեղնաւոր ու աշխոյժ հանճարոյն՝ աւար առած ճոխութիւնները իր քնարին թելերուն կը յարմարցընէր: Փառասիրութեան խայթ մը չզգալով ներսէն իր անունն ապագայ դարուց մէջ յիշել տալու ընդարձակ դիւցազնական քերթուածի մը հեղինակութեամբ, ինչպէս որ շատերը կը յօրինէին իր ժամանակը, բաւական սեպեց իր մտածութիւններն ու հանապազօրեայ զգացմունքներն երգելու ներդաշնակ ու ազնուական սրտի վայել տողերով, որոնց մէջ երբեմն վարպետ իմաստներ ալ կը ցոլային. որովհետև ոչ միայն հանդիսատես, այլ և մասնակից եղաւ այն նշանաւոր տեսարաններուն ու քաղաքական դիպուածներուն, որ իր աչքին առջև

[1] Տես հա. ԺԵ, էջ 272, 317, 373: հա. ԺԶ, էջ 110, 141, 178, 294: հա. ԺԷ, էջ 39, 303: